

زمین مجتمع‌های اراک و اصفهان خلاصه می‌شد. تنها فعالیت عمده، در این دوره تکمیل طرح توسعه پتروشیمی شیراز بود. در نیمه دوم سال ۱۳۶۷ و با پذیرش قطعنامه ۵۹۸، تلاش مجدانه شرکت برای بازسازی و نوسازی مجتمع‌ها و واحدهای تولیدی آغاز شد.

• در دوره مورد بحث کل سرمایه‌گذاری شرکت به رقم ۴۲۰ میلیارد ریال رسید و از این طریق شرکت توانست طرح توسعه پتروشیمی شیراز (آمونیاک و اوره ۲) و کلرآلکالی را تکمیل نماید و اجرای طرح‌های متانول شیراز، مجتمع پتروشیمی اراک و واحد دی‌آمونیم فسفات رازی را آغاز کند. به علاوه در همین دوره، شرکت طراحی - مهندسی صنایع پتروشیمی (پیدک) در قالب طرح متانول اول در شیراز شکل گرفت و برای اولین بار طراحی تفصیلی در کشور انجام شد.

• در سال ۱۳۶۷ مجتمع پتروشیمی شیراز به بیشترین مقدار تولید خود پس از انقلاب دست یافت و هم‌زمان، تولید مجدد در فازهای اول و دوم مجتمع پتروشیمی رازی آغاز شد. در این سال مجموع تولید مجتمع‌ها به ۸۸۰ هزار تن (محصولات میانی و نهائی) رسید و شرکت موفق به صدور حدود ۲۷۰ هزار تن گوگرد به ارزش ۲۶ میلیون دلار و فروش داخلی ۴۳۰ هزار تن محصولات شیمیایی به ارزش ۵ میلیارد ریال گردید.

■ دستاوردهای صنعت پتروشیمی در سال‌های برنامه اول توسعه (۱۳۷۳-۱۳۶۸)

• طی سال‌های ۷۳-۱۳۶۸ با به اجرا درآمدن اولین برنامه توسعه جمهوری اسلامی، بازسازی مجتمع‌های آسیب‌دیده در جنگ تحمیلی با جدیت پیگیری شد و به تدریج، مجتمع‌های آسیب‌دیده به بهره‌برداری رسید. در عین حال شماری از طرح‌های اساسی شرکت شامل مجتمع‌های پتروشیمی اصفهان، پتروشیمی اراک (فاز یک) و بندرامام نیز تکمیل و بهره‌برداری از آنها آغاز شد.

• از اهداف مهم این برنامه تأمین نیاز صنایع پایین‌دستی (طرح جایگزینی واردات)، صدور محصولات پتروشیمی و کمک به راهبانی از اقتصاد تک محصولی در بلند مدت، فراهم آوردن زمینه‌های رشد صنعت غیروابسته و پایه‌ریزی تکنولوژی داخلی و استفاده بیشتر از امکانات داخل کشور بود.

• طرح‌های عمرانی برنامه اول شامل ۱۰ طرح جدید بود. در سال‌های این برنامه بهره‌برداری از طرح‌های دی‌آمونیم فسفات رازی (۱۳۶۹)، متانول اول شیراز (۱۳۶۹)، پتروشیمی بندرامام (۱۳۷۳-۱۳۶۹)، پتروشیمی اصفهان (۱۳۷۱)، فاز اول پتروشیمی اراک (۱۳۷۲) و گسترش دوده صنعتی اهواز (۱۳۷۳) آغاز گردید. در این دوره، سرمایه‌گذاری ۷۰۸۵ میلیارد ریالی و بهره‌برداری تدریجی از طرح‌های جدید موجب شد که ظرفیت تولید شرکت از ۵/۳ میلیون تن در سال ۱۳۶۸، با رشد متوسط سالانه ۱۳/۵ درصد به ۱۰/۳ میلیون تن در

سال ۱۳۷۳ (سال پایه برنامه پنجساله دوم) برسد.

■ دستاوردهای صنعت پتروشیمی در سال‌های برنامه دوم توسعه (۱۳۷۸-۱۳۷۴)

• برنامه پنجساله دوم شرکت ملی صنایع پتروشیمی با هدف افزایش سوددهی، توسعه صادرات، گسترش خصوصی‌سازی و افزایش تولید و تنوع محصول با محصولات ویژه و جدید تدوین گردید. در سال‌های برنامه پنجساله دوم توسعه (۷۸-۱۳۷۴) شرکت با ملحوظ نمودن اهداف سوددهی، توسعه صادرات و خصوصی‌سازی فعالیت‌های خود را دنبال کرد. طی این برنامه، با بهره‌برداری از طرح‌های باقیمانده از برنامه پنجساله اول، تولید سالانه محصولات پتروشیمی به ۱۱ میلیون تن در سال رسید.

• در این برنامه و در راستای اهداف اعلام شده، ضرورت بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی کشور، از جمله دسترسی به آب‌های بین‌المللی و منابع عظیم نفت و گاز و سایر تسهیلات و امکانات زیربنائی، طرح‌های جدیدی در منطقه بندرامام به اجرا گذارده شد و در جهت تحقق سیاست جلب سرمایه‌گذاری خارجی و افزایش صادرات غیرنفتی، «منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی» در محدوده منطقه بندرامام برای اجرای طرح‌های پتروشیمی و صنایع وابسته احداث گردید.

• با آغاز بهره‌برداری از طرح‌های باقیمانده از برنامه اول توسعه، شامل مجتمع‌های پتروشیمی اراک (فاز دوم و بوتاکلر اراک)، ارومیه، خراسان و تبریز در سال‌های نخستین برنامه پنجساله دوم و طرح متانول پتروشیمی خارگ در پایان سال ۱۳۷۸ ظرفیت سالانه تولید محصولات شرکت به ۱۴ میلیون تن رسید. از سوی دیگر با تداوم سرمایه‌گذاری در طرح‌های در دست احداث، حجم

سرمایه‌گذاری در این برنامه به ۸۱۲۳ میلیارد ریال رسید. در این برنامه، تولید شرکت از ۷/۵ میلیون تن در سال ۱۳۷۳ با میانگین رشد سالانه‌ای نزدیک به ۸ درصد، به ۱۱ میلیون تن در سال ۱۳۷۸ رسید. در این دوره توجه به کیفیت با اخذ استاندارد ISO ۹۰۰۲ توسط شرکت پتروشیمی اصفهان در سال ۱۳۷۵ آغاز گردید و در پی آن سایر شرکت‌ها موفق به اخذ استانداردهای مدیریت کیفیت در حوزه‌های مختلف شدند.

• در این دوره، فروش شرکت نیز با عرضه محصولات جدید به بازار، از رشد چشمگیری برخوردار شد، چنان‌که در سال ۱۳۷۸ فروش داخلی تا ۳/۸ میلیون تن به ارزش ۴۳۰۰ میلیارد ریال افزایش یافت و صادرات محصولات پتروشیمی به ۲/۹ میلیون تن و ارزش ۵۸۰ میلیون دلار با رشد سالانه ۱۶ درصد رسید. سهم پتروشیمی در کل صادرات غیرنفتی نسبت به پایان برنامه اول به ۱۷/۲ درصد و در صادرات بخش صنعت به ۳۰/۷ درصد ارتقا یافت.

■ دستاوردهای صنعت پتروشیمی در سال‌های برنامه سوم توسعه (۱۳۸۳-۱۳۷۹)

• برنامه پنجساله سوم شرکت ملی صنایع پتروشیمی سرآغاز مرحله جدیدی به سمت جهانی شدن فعالیت‌های این شرکت است. از ویژگی‌های متمایز این برنامه، علاوه بر جهش در میزان تولید و فروش، ارتقا جایگاه صنعت پتروشیمی در صادرات غیرنفتی است. از جمله اقدام‌ها مهم این دوره می‌توان به فعالیت‌هایی چون استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود، اجرای طرح‌های توسعه، توسعه صادرات و ارتقا جایگاه پتروشیمی در صادرات غیرنفتی، خصوصی‌سازی و تغییر ساختار شرکت ملی صنایع پتروشیمی اشاره کرد.